

**MID
DEL
HEI
M**useum

NL

27.10.2018 - 17.03.2019

DENNIS TYFUS

MY NIECE'S PIERCED KNEES

INHOUD

De kunstpraktijk van Dennis Tyfus	4 -10
Opstellingsplan	12-13
Route door de tentoonstelling	15-20
Publieksaanbod	21

TENTOONSTELLING

27.10.2018 | 17.03.2019

DENNIS TYFUS - MY NIECE'S PIERCED KNEES

My Niece's Pierced Knees is de eerste museale solotentoonstelling van de Antwerpse kunstenaar Dennis Tyfus (*1979). Na zijn bijdrage aan de baroktentoonstelling *Experience Traps* in het Middelheim-museum deze zomer met de nieuwe sculptuur *De Nor* trekt Tyfus nu dwars door het beeldenpark een heel eigen spoor. Hoewel Tyfus in deze tentoonstelling voornamelijk nieuw werk toont, leest het geheel als de stand van zaken van een wonderlijke en eigenzinnige artistieke praktijk, als de samenvatting van twintig jaar "iets doen", zoals de kunstenaar het soms zelf omschrijft.

Dennis Tyfus kennen we vooral als een kunstenaar met een grote zelfredzaamheid en zelforganisatie, die naast een sterke lokale verankering en verbondenheid met de Antwerpse kunst- en muziekwereld de voorbije jaren ook een substantieel internationaal netwerk heeft uitgebouwd. Zijn werk vindt zijn basis in een tomeloze tekenpraktijk en een voorliefde voor taal en woord, maar de vorm waarin het verschijnt is zeer divers. Het werk is constant in beweging. Het sculpturale aspect van Tyfus' werk is de manier waarop het heel zorgvuldig en bewust omgaat met de ruimte die het inneemt. Tyfus' werk is dan ook letterlijk overal, en heel vaak in de publieke ruimte. Naast flyers en posters, tekeningen, schilderijen en performances zijn er ook installaties, sculpturen, video's, vinylplaten, concerten, T-shirts, magazines, boeken en tatoeages. Via zijn label **Ultra Eczema**, dat ondertussen 250 releases telt, integreert Tyfus invloeden en interesses en houdt hij in het kluwen van zijn eigen artistieke praktijk de tel bij.

DE KUNSTPRAKTIJK VAN DENNIS TYFUS

Zelforganisatie

Opgestoot en aangespoord door uitzonderlijke initiatieven als **Radio Centraal** en **Factor 44** start Tyfus in de jaren 1990 een eigen parcours langs plekken die in de gespecialiseerde volksmond benoemd worden met termen als 'autonomie', 'DIY', 'off space' of 'artist-run', een resem woorden die in feite neerkomen op het besef dat je zelf dingen kan doen, niet als reactie op een bestaand circuit, maar wel vanuit de evidentie van het doen, vanuit een natuurlijke gewoonte om antwoorden te formuleren zonder dat er vragen worden gesteld, vanuit een onstuitbaar enthousiasme. Het is een houding die als vanzelf uitkomt bij de gaten in een cultureel of stedelijk weefsel, die niet wacht in het atelier, maar zich onmiddellijk in de wereld zet en er de speelruimte van aftast, de hoeken ervan opzoekt.

In Tyfus' geval leidt het tot een kluwen van samenwerkingen en activiteiten. Op jonge leeftijd start hij met een eigen wekelijks radioprogramma op Radio Centraal, *Tyfustijd*, waarin hij – tot op vandaag – niet alleen muziek of geluid draait, maar ook een stem zoekt, die elke week opnieuw weer vindt en vervolgens de ether in mikt. Radio, meer bepaald Radio Centraal, is cruciaal om het werk van Tyfus te begrijpen. Vanaf het begin zoekt Tyfus ook naar een plaats waar interesses, invloeden en een steeds groter wordend internationaal netwerk aan bevriende muzikanten en kunstenaars gedeeld kunnen worden met andere mensen. Als organisator heeft hij een grote bijdrage in de concerten en evenementen in Scheld'apen, eerst kraakpand en later artistieke werkplaats in het zuiden van de stad Antwerpen. De flyers en posters die hij daarvoor ontwerpt, zijn de dragers die zijn beeldtaal verspreiden in de publieke ruimte.

Vanaf de zomer van 2010 is er, in samenwerking met kunstenaar **Vaast Colson**, een echte eigen plek in de stad, **Gunther**, die symbolisch gelegen is in het vage winkelcentrum aan de voet van de politietoren van architect Renaat Braem. De plannen die Braem ooit had met de volledige site zijn, met uitzondering van de toren zelf, nooit uitgevoerd. In plaats daarvan verrees het winkelcentrum waar Gunther een zeshoekige glazen ruimte inneemt, een plek die misschien ooit als levendige ontmoetingsplek was bedoeld, maar door stad en inwoners hoofdzakelijk wordt genegeerd. Het is een perfecte plek, centraal, maar raar genoeg toch met de allure van een uithoek. Na Gunther volgt **Stadslimiet**, opnieuw met Colson, gelegen aan de rivierkaai in het historische centrum van de stad Antwerpen. Stadslimiet neemt een ruimte in die er op zich geen is. De plek ligt onder een trap recht tegenover het Steen en wurmt zich zo op een haast onmogelijk centraal punt de stad in. In Stadslimiet en Gunther komt de nadruk steeds meer te liggen bij het tonen van beeldend werk. Tyfus en Colson gebruiken de achternamen van hun beider moeders om in Stadslimiet een galerie te beginnen, **Vansteensel & De Caigny Gallery**. Het is de voorbode van een nieuwe verhuis, waarbij het duo Tyfus-Colson door de toevoeging van de Nederlandse kunstenaar **Peter Fengler** wordt uitgebreid tot een trio dat vervolgens **Pinkie Bowtie** opricht.

Het zou verkeerd zijn om hieruit te besluiten dat Tyfus' praktijk zijn beslag enkel krijgt in een alternatief circuit, of dat hij genoeg zou hebben aan zijn eigen parallelle wereld. Vanaf 2000 neemt hij deel aan talloze groepstentoonstellingen in galleries en kunstruimtes.

Tomeloos tekenen

Het “iets” dat Tyfus doet, is op het eerste gezicht moeilijk te vatten of vast te pinnen. Zijn werk lijkt *all over the place*. Het vindt zijn persoonlijke oorsprong in de grillige beeldtaal en sfeer van de skatecultuur van de jaren 1980 en '90, een paradoxale cultuur van productieve hangjongeren met een teveel aan adrenaline, en we zouden kunnen zeggen dat het werk de historische lijn verderzet die wordt aangegeven in het boek *Lipstick Traces* van de Amerikaanse auteur Greil Marcus, een precaire diagonale lijn die vertrekt bij dada en het surrealisme en via het lettrisme en situationisme uitkomt bij de punk. De basis van het werk van Tyfus is duidelijk: een onophoudelijke tekenpraktijk, die van kindsbeen af probeert om het hilarische en het penibele te combineren en een voorkeur heeft voor wat tegelijkertijd licht en pijnlijk is, voor wat lastig of ongemakkelijk genoemd zou kunnen worden, af en toe met een seksuele of parodiërende ondertoon, maar nooit enkel dat. De beeldtaal evolueert, van zachte, eenvoudige of zelfs naïeve tekeningen van dieren – uilen en beren – of mensen – vaak vrouwen – naar psychedelische of rusteloze lijntekeningen en weer terug. Het is een bochtig traject, dat recent is aanbeland bij een reeks kleurpotloodtekeningen, *Up- and Downgrades*, die Tyfus zelf beschouwt als de voorlopig definitieve manier waarop hij zich wenst uit te drukken. De tekeningen tonen Tyfus in penibele situaties waarin hij zelf de hoofdrol speelt. Hoewel hij zichzelf erg scherp weet te portretteren, zijn het tekeningen waaraan hij veel plezier beleeft – en dat is zeldzaam. Ze zetten de lijn verder van het werk dat hij en Vaast Colson samen in het **Frans Masereelcentrum** toonden na een residentieperiode in Istanbul, een reeks potsierlijke taferelen en scènes van wat er ‘echt gebeurde’ tijdens hun verblijf.

Taal en woord

Een andere pijler van Tyfus' werk is de taal of het woord, op

geheel eigen wijze. Een gesprek met Tyfus is dikwijls een eindeloos uitgerekte *inside joke* en demonstreert zijn interesse in woordgrappen en dubbele bodems. Maar het gaat veel verder dan dat. Tyfus zet het woord in op een materiële manier, als stem, als woordcombinaties die spelen met de dubbelzinnigheid van klank en woordbeeld of als uitgevoerde, in de praktijk gebrachte taal, alsof elk woord letterlijk een werkwoord is, een woord dat werk wordt. Het woord als stem is sterk verbonden met zijn activiteiten als radiomaker en het is de lijn die loopt van de menselijke stem en de concrete poëzie of *sound poetry* naar experimentele klank of muziek die Tyfus' eigen activiteiten als muzikant of performer onder de naam **Vom Grill** kleurt. De menselijke stem wordt daarbij vervormd, als imitatie van andere stemmen of letterlijk, met effecten en bandrecorders, of benaderd als geluid dat op de rand van betekenis balanceert.

Een heel apart statuut hebben de titels van de werken van Tyfus. Vaak maken titels zich los van het werk of hebben ze in elk geval weinig beschrijvende waarde. Titels zijn voor Tyfus ruimtes die een eigen invulling verdienen, nieuwe mogelijkheden om iets te doen. Het zijn eenregelige gedichten, kronkels of verdraaide citaten die opduiken uit de schetsboeken van Tyfus en ergens bij of naast worden geplaatst, zonder veel bekommernis om de relatie tussen de titel en de context errond. Een mooi beeld hiervan wordt geschetst in *Onder De Titels*, een boek dat hij in 2013 bij Für Dich Verlag uitbrengt en dat een chronologisch overzicht bevat van alle titels van de nieuwsberichten op Tyfus' website tussen 2006 en 2013. Soms draait Tyfus de relatie tussen titel en werk om en krijgt de taal de overhand. Het werk wordt daarbij een materiële, vormelijke of plastische uitvoering van het woord. In **M HKA** toont hij samen met Peter Fengler 'vetzakken', letterlijk zakken met vet, en voor een tentoonstelling in de publieke ruimte laat hij aan de gevel van zijn huis, vlak onder zijn slaapkamer, een natuurstenen gedenkplaat monteren met een foto en de woorden 'Hier rust Dennis Tyfus'.

Bewegen in de ruimte

Een verregaande liefde voor taal en een tomeloze tekenpraktijk vormen de basis van het werk van Tyfus, maar slechts zelden worden tekeningen getoond als tekeningen en is de taal gewoon gedrukt op wit papier. Het werk is constant in beweging en verspreidt zich razendsnel in de ruimte. Net daarom is Tyfus' werk relevant voor een openluchtbeeldenpark als het Middelheimmuseum. Het sculpturale schuilt in de manier waarop zijn werk heel bewust omgaat met de ruimte die het inneemt. De chaos of onvatbaarheid van de artistieke activiteiten van Tyfus komt voort uit een soort productieve rusteloosheid. Zoals de titels van de werken een eigen ruimte worden voor Tyfus om iets nieuws of anders te doen, zo is elk onderdeel of elke vierkante centimeter een aanleiding om een bijdrage te leveren of om stiekem werk te verstoppen en mee te geven. Flyers en posters voor tentoonstellingen bevatten vaak beelden van werken die niet in de tentoonstelling zelf zitten, waardoor ze een ongewone zelfstandigheid krijgen. Tyfus' werk is dan ook letterlijk overal, en heel vaak in de publieke ruimte. Naast flyers en posters, tekeningen, schilderijen en performances, installaties, video's, vinylplaten, cd's, concerten, T-shirts, magazines en boeken zijn er ook *No Choice*-tatoeages waarbij de kunstenaar op basis van een opgegeven formaat en plaats op het lichaam zelf beslist hoe iemands tatoeage eruitziet. De tatoeages zijn uniek en privé, maar worden door de eigenaars wel de wereld in gedragen, waardoor ze op een bijzondere manier verspreid worden.

Veel van het werk van Tyfus bestaat in oplages, wat de veelheid aan vormen nog vergroot en het overzicht bemoeilijkt. Elk werk is slechts een moment, een punt in een parcours, onderdeel van een beweging die steeds opnieuw wordt uitgedragen.

Ultra Eczema

De eenvoudigste manier om toch een soort van orde te zien in het werk van Dennis Tyfus is Ultra Eczema (UE). Meer dan een platenlabel in de traditionele zin van het woord is Ultra Eczema een opeenvolging van catalogusnummers. Ultra Eczema bestaat niet enkel uit wat er wordt uitgebracht, maar is als lineaire nummering van een artistieke praktijk de draad die de verschillende activiteiten van Tyfus bijeenhoudt. Niet elk werk of elke activiteit zit onder Ultra Eczema, maar bijna altijd is er wel één of andere release verbonden aan wat er gebeurt. Of het nu een galerietentoonstelling van eigen beeldend werk is of de organisatie van een concert, Ultra Eczema trekt dwars doorheen de verscheidenheid aan activiteiten een lijn die de punten verbindt.

De eerste twee releases waren *fanzines* uitgebracht door de jeugdige Dennis Tyfus. Daarna zijn er veel vinylplaten met muziek van anderen, maar ook boekjes, T-shirts en posters. Vanaf Ultra Eczema 50 wordt het duidelijker dat het niet gewoon een label is, maar een nummering, een opsomming, een alternatieve manier om de tijd in te delen, een manier om in de eigen voetsporen te stappen, om de tel bij te houden. UE50 is een *knuckle tattoo* op de vuist van Tyfus zelf, die later wordt geruild met het Londens label Entr'acte en in kunstruimte **LLS 387** en in Stadslimiet wordt uitgedeeld aan 49 andere mensen. Ook plekken als Gunther en Stadslimiet krijgen overigens een catalogusnummer en worden zo opgenomen in een chronologische lijst die ondertussen 250 releases telt.

Ultra Eczema is naast een ritmeaanduiding van het tempo van Tyfus ook een ideale plaats om zijn interesses en invloeden te combineren met eigen werk. Het is een uiting van de moeite die een obsessionele verzamelaar doet om iets te vinden, maar dan vastgeklonken aan de inspanning van een onophoudelijke maker om iets te doen.

Het is de ontdekking van invloeden in de geschiedenis van de punk, de experimentele muziek, de *sound poetry* en de beeldende kunst, niet als afstandelijke toeschouwer of criticus, maar als maker op de eerste rij, als iemand die wil meedoen.

Het bijzondere aan Ultra Eczema is dat het toont hoezeer Tyfus zijn werk beschouwt als iets collectiefs, als iets dat zich verhoudt tot historische invloeden en interessante tijdgenoten. Het zorgt ervoor dat Tyfus de laatste twintig jaar geruisloos een informeel, maar zeer substantieel internationaal netwerk heeft opgebouwd. Bij Tyfus lijkt de '*anxiety of influence*' niet te gelden. Als hij iets ontdekt of als iets hem interesseert, wil hij dat zowel aan anderen tonen als eraan meedoen. Onder Ultra Eczema brengt hij eigen releases uit, maar evengoed werk van vrienden en van kunstenaars of muzikanten die hij bewondert. Het is een fundamenteel onderdeel van zijn artistieke praktijk, een praktijk gedeeld met anderen. Een dergelijke houding is behoorlijk zeldzaam in een wereld die bezorgd is om originaliteit. Het werk van Tyfus speelt open kaart. Er is niets angstvallsigs aan.

De Nor

De 248ste Ultra Eczema-release is *De Nor*, een recente sculptuur in het Middelheimmuseum, ontstaan als onderdeel van de baroktentoonstelling *Experience Traps* in de zomer van 2018, in samenwerking met architecten FVWW. *De Nor* vat in één beeld veel aspecten van het werk van Dennis Tyfus samen. Het is een sculptuur, maar ook een plaats om activiteiten te organiseren, en het past in die zin perfect in de reeks plekken waar Tyfus de voorbije twintig jaar actief is geweest. Het is een sculpturale versie van Tyfus als organisator.

De tentoonstellingsroute start bij *De Nor* (p. 15).

PLATTEGROND

	Parking
	Info
	Bezoekersgids
	Café MIKA
	WC
	WC Andersvaliden
	Museumshop
	Start Beeldig Loopparcours
	Ingang
	Bibliotheek

 Free WIFI in het park

_Antwerp Free Wi-Fi

*In het Middelheimmuseum/
beeldenpark mogen de kunstwerken
niet worden aangeraakt omdat dit
schadelijk is voor de werken.*

ZNA
MIDDELHEIM

LINDENDREEF

MIDDELHEIM

HALTE
BUS 21 EN
BUS 32

TENTOONSTELLING

My Niece's Pierced Knees

De zomerse activiteiten in *De Nor* waren een prelude voor de solo-tentoonstelling *My Niece's Pierced Knees*, waarin Tyfus de rand van het park verlaat om voluit en dwars door de beeldentuin een heel eigen spoor te trekken. Een mooie illustratie van Tyfus' belangstelling in en omgang met taal is de titel, die enigszins losstaat van de tentoonstelling en is ontstaan als een dubbelzinnig klankbeeld met ietwat pijnlijke associaties. Op geen enkele manier werkt de titel samenvattend of richtinggevend. Toch slaagt Tyfus erin om de taal van de titel in een andere vorm terug te laten keren in de tentoonstelling. Toen de Amerikaanse muzikant **Alan Bishop** in augustus in *De Nor* speelde, vroeg Tyfus hem of hij op basis van de woorden 'My Niece's Pierced Knees' een opname kon maken. Bishop nam onder het pseudoniem **Uncle Jim** een geïmproviseerd verhaal op dat op zijn geheel eigen manier dwars door de geschiedenis van de popmuziek en de kunstgeschiedenis schiet. De opname kwam terecht op een flexibele grammofoonplaat en kreeg een Ultra Eczema-catalogusnummer (UE250). De flexi diende vervolgens als officiële uitnodiging voor de tentoonstelling in het Middelheimmuseum. De keuze om dit medium te gebruiken als uitnodiging is niet toevallig. Het is de langverwachte vervulling van een verlangen dat Tyfus al ongeveer twintig jaar koestert. De ondertussen achterhaalde combinatie van de materialiteit van het vinyl en de draagbaarheid en lichtheid van een flexi is een vorm die Tyfus heel aantrekkelijk vindt. Ondanks de veelheid aan vormen lost het werk van Tyfus nooit op in een volledig vluchtige vormtaal. Tyfus is geïnteresseerd in snelle vormen met toch een zeker gewicht. Een flexi is in die zin een prachtig medium, een materieel object dat toch bedoeld is om te reizen of om meegegeven te worden, een immateriële drager uit het verleden.

ROUTE DOOR DE TENTOONSTELLING

1. De Nor (2018)

De Nor bestaat uit een aantal basiselementen, die stuk voor stuk heel precies vormgegeven zijn. Allereerst verschijnt een groot traliewerk, een omheining gemaakt uit een duizendtal palen. Als we binnengaan via een van de twee poorten, zien we een vloer uit rood travertijn als podium, waarin een tekening van Tyfus is gegraveerd. Verder is er een betonnen tribune, een bar onder de tribune en een naam in neonlicht. De naam is ontstaan uit Tyfus' fascinatie voor het woord 'nor', uit zijn zwak voor stripverhaaltaal.

Het is een expliciete keuze om *De Nor* aan de grens van het park te leggen, vlak naast de hoofdingang. De plek wurmt zich hier, net als bijvoorbeeld Gunther en Stadslimiet, op een bijna onmogelijke manier in een openluchtmuseum. De grens van het park wordt een grensovergang. Het werk is als een sluis of een sas, een doorgangshuis voor mensen die aanspoelen, wachten en weer doorgaan, blijven en vertrekken. De precieze plek wordt bovendien in grote mate bepaald door de vorm van het park, door de locatie van de bomen. Het traliewerk slingert zich tussen de bomen. De tribune en het vlakke vloerpodium bevinden zich op een open plek. Daardoor is *De Nor* een afgesloten ruimte met een poreuze grens, waarbij sommige bomen plots in *De Nor* staan en rododendrons elkaar zullen terugzoeken doorheen het traliewerk. Twee poorten zorgen voor duidelijkheid. De ene poort zorgt ervoor dat *De Nor* van Tyfus toegankelijk is vanuit het beeldenpark, tijdens de openingsuren. Deze poort sluit wanneer de andere poort de plek opent vanop de straat, van buiten het park. De tweede poort is dus een alternatieve ingang tot het park, links van de hoofdingang. Wanneer de tweede poort opent vanop de straat, is het park nog zo groot als *De Nor*, een plek met een zekere intimiteit, half verstopt in het struikgewas.

De tribune ontvangt de toeschouwers, die met hun hoofd in het gebladerte komen voor wat zich afspeelt op het vlakke vloerpodium. De bar lest verder de dorst. Het zijn de noodzakelijke elementen voor een plek zoals Tyfus ze graag ziet, de rudimentaire bouwstenen om mensen bij elkaar te brengen. Cruciaal zijn uiteraard de activiteiten die er plaatsvinden en de mensen die er als performers of toeschouwers naartoe komen. De zomer van 2018 was zo een lange aaneenschakeling van openluchtconcerten, lezingen en performances.

2. Ultra Eczema 100 (2015) *(staat opgesteld net buiten het museum op de Beukenlaan)*

Het werk *Ultra Eczema 100* is een verkeersbord, een blauw pijlvormig afstandsbord met de tekst 'Ultra Eczema 100' erop. Het bord staat op een straathoek in de buurt van het Middelheimmuseum. De tekst op het bord is een voorbeeld van de manier waarop taal functioneert in het werk van Tyfus. Wat in essentie een catalogusnummer is van een uitgave op het Ultra Eczema-label, wordt hier een tekst die helemaal anders begint te werken. Zoals de titels in Tyfus' werk soms het werk bepalen in plaats van andersom, bepaalt hier het catalogusnummer het werk. Het lijkt alsof de pijl de weg wijst naar de plaats Ultra Eczema, gelegen op 100 kilometer afstand van het bord. De pijl is bovendien echt de honderdste Ultra Eczema-release en daarmee een jubileumeditie, een mijlpaal die bereikt is, maar die tegelijkertijd de weg wijst naar meer, aanduidt dat er nog meer op komst is. Het is een heel eenvoudig, maar tegelijk heel complex werk, een beeld dat verschillende componenten van het werk van Dennis Tyfus in elkaar plooit.

3. In De Balans (eindeloze zangstonde) (2018) en

4. Juicht (eindeloze zangstonde) (2018)

Twee bestaande werken uit de collectie van het Middelheimmuseum worden voorzien van een soundtrack: *Het zotte geweld* (1912), een bronzen beeld van de Belgische kunstenaar **Rik Wouters**, en *Miracolo* (1951) van de Italiaanse kunstenaar **Marino Marini**. Het zijn beide sculpturen die veel beweging suggereren. De toevoeging van Tyfus versterkt die beweging, maar geeft beide beelden een vreemde draai. Bij het *Het zotte geweld* drijft Tyfus de intensiteit van het beeld op met een licht overstuurde stemloop, waardoor de afgebeelde vrouw een deel van haar zorgeloosheid verliest en iets onrustwekkends krijgt. Het beeld van Marini is anders, dramatischer. De mens die van zijn paard wordt geslingerd is een afbeelding van de tragiek van het menselijke bestaan. Tyfus maakt er met zijn stem een komisch beeld van. Het tragische lot van de mens krijgt iets potsierlijks.

De korte stemloops die Tyfus bij de beelden maakt, zijn een mooi voorbeeld van hoe zijn flexibele stem een centrale rol speelt in zijn werk, zowel in zijn live performances als Vom Grill als in zijn radioprogramma *Tyfustijd*, of in zijn interesse voor *sound poetry*. De radiostem is een stem zonder lichaam die door de ether zweeft. Hier wordt die stem gekoppeld aan het gewicht van twee bronzen beelden die behoren tot de historische topstukken van het museum. De stem wordt bij Tyfus nooit gebruikt als een manier om betekenis te geven, om te spreken vanuit een autoritaire positie, maar drukt op een speelse manier iets uncanny uit. Het toont nogmaals de ongedwongen en vrije omgang van Tyfus met de Middelheimcollectie. Hij probeert niet angstvallig respect te tonen, maar zoekt naar een manier om de beelden een ander leven te geven, om ze in beweging te zetten.

5. The Pogo Never Stops (2018)

Het werk *The Pogo Never Stops* is een non-stop dansperformance van dertien skytubes of skydancers. Het werk werd in een kleinere versie van drie reeds getoond in **Kunstruimte 1646** in Den Haag. Nu wordt het peloton uitgebreid tot dertien figuren.

Een aantal elementen van het werk van Tyfus komen hier samen in één paradoxale performance. Hij voorziet de skytubes van getekende gezichten en T-shirts van *noise*-bands. Voor hem is dit werk een andere versie van het bizarre fenomeen van de pogodans. Het machinale lawaai van de ventilatoren die de skytubes aandrijven, geven het geheel bijna iets dierlijks, wat nog versterkt wordt door de onvoorspelbaarheid van de zwiepbewegingen. Het is een verwijzing naar Tyfus' liefde voor industriële geluiden en voor muziek of experimenteel geluid dat doorgaans *noise* genoemd wordt. Het woord 'blazen' dat soms gebruikt wordt in muziekmiddens om luide muziek te beschrijven, wordt hier letterlijk genomen. Het is niet meteen duidelijk of de dertien figuren samen een muziekgroep vormen of een publiek, waardoor de nadruk vooral op de complexe energie van het geheel ligt. De installatie staat bovendien niet geïsoleerd. Ze staat recht in de zichtlijn van het kasteel van het park en verandert het hele park in een soort van festivalterrein. De bestaande beelden uit de Middelheimcollectie rond de installatie *The Pogo Never Stops* krijgen een nieuwe dimensie, alsof ze verplicht in dialoog treden met de installatie.

Op verschillende manieren heeft Tyfus in het verleden de lijn tussen machine, dans en muziek verkend. Van dreadlocks bevestigd aan ventilatoren met reggae-muziek op de achtergrond in de **Beursschouwburg** in Brussel tot dansvideo's in loop, zowel van zichzelf in een hedendaagse danspoging of als house-DJ in een overvolle concerthal, als van een vriendin die tegen een fluo achtergrond eindeloos op de hit *Girl from Ipanema* danst in het treinstation van Mechelen.

6. Strafstudie (1) (2018)

Het werk *Strafstudie (1)* is het eerste van wat een reeks sculpturale versies moet worden van de kleurpotloodtekeningen *Up- and Downgrades* die Tyfus recent in Pinkie Bowtie en in **Gelateria Sogni di Ghiaccio** in Bologna toonde. Terwijl de tekeningen feilloos scherpe zelfportretten verbeelden, integreert Tyfus in deze sculptuur twee dichte vrienden. Het is een hyperrealistisch beeld van drie jongens die gestraft worden op het ritme van een tennisballenkanon. Ook in dit beeld valt de voorliefde van Tyfus op voor de schoonheid van herhaling, van geluidsloops of repetitieve ritmes. Hier is het de cadans die hypnotiseert. Tyfus' idee van een strafstudie is erg kleurrijk, met tennisballen die vanop korte afstand vol in het gezicht van de kunstenaar landen, en 'goa trance' die uit twee speakers in de oren van een van zijn vrienden knalt. De dreadlocks die Tyfus eerder gebruikte in zijn tentoonstelling in de Beursschouwburg in Brussel om de wind van een ventilator vorm te geven, komen hier terug op de hoofden van zijn vrienden. De gelaatsuitdrukkingen van de drie figuren krijgen onvermijdelijk een andere draai te midden van de klassieke sculpturen van het beeldenpark.

7. Stampersgat-Fijnaart (deel 2) (2018) in het Braempaviljoen

Het parcours van Tyfus door het Middelheimmuseum krijgt een symbolisch einde bij een leeg boek in het Braempaviljoen. Althans, eigenlijk toont Tyfus hier een sculptuur van 160 stempels. Een eerste versie van dit werk was een installatie in Pinkie Bowtie waarin Tyfus met behulp van een reeks stempels van rudimentaire geometrische figuren een boek vulde met stempeltekeningen. De installatie wordt nu uitgebreid en de bezoeker krijgt de mogelijkheid om zelf een boek te stempelen.

De 160 stempels verbergen 160 tekeningen van Tyfus. De stempels zijn een sculpturale manier om de tekeningen tegelijk te verbergen

en te tonen. Zoals in andere werken in de tentoonstelling – gegraveerd in de podiumvloer van *De Nor*, als gezichten op skytubes of als driedimensionale versie in *Strafstudie (1)* – worden Tyfus' tekeningen onrechtstreeks getoond. Hier zijn ze in spiegelbeeld verstoep op het stempelvlak en worden ze pas zichtbaar in de handeling van het stampelen. Stempels zijn, zoals vinylplaten, flexidiscs of taperecorders, een vormtaal die nauw aansluit bij Tyfus' affiniteiten. Stempelen is materieel, vraagt om bediening en manipulatie, maar is niettemin een snel medium, ooit ontstaan om de vervelende en vermoeiende herhaling van het handschrift op te lossen, als een voorloper van de boekdrukkunst. Het boek dat de bezoekers hier zelf kunnen 'drukken' draagt Ultra Eczema-catalogusnummer 249.

8. Boek "I know this sounds quite ridiculous, but I just follow the line." Nico Dockx talks with Dennis Tyfus 12/07/2017-12/07/2018 (2018)

Gelijktijdig met de tentoonstelling verschijnt een boek met een lang interview met Dennis Tyfus door bevriend kunstenaar **Nico Dockx**. Exact één jaar hebben beiden per e-mail met elkaar gecorrespondeerd, aan een ritme van één vraag en antwoord per dag. Het is een kluwen van namen, referenties en interesses dat, aangevuld met beelden, een fragmentarische inkijk biedt in twintig jaar kunstpraktijk. Het is eveneens de confrontatie van twee verschillende artistieke praktijken die soms opmerkelijke gelijkenissen vertonen. Het boek is te koop in de museumshop.

De tekst in deze brochure werd geschreven door **Sis Matthé**, die de praktijk van Dennis Tyfus al een hele tijd van nabij volgt. Curatoren van deze tentoonstelling: **Sara Weyns** en **Pieter Boons**.

Publieksaanbod bij deze tentoonstelling

Introfilm

In NL en ENG

Te bekijken in de hal van het kasteel

Ook te bekijken op www.middelheimmuseum.be en op ARTtube.nl

Gratis rondleidingen voor individuele bezoekers

In NL

Op zondagmiddag (elke 2de zondag van de maand) 11.11, 9.12, 13.1,
10.2, 10.3

Van 14 tot 16u

We voorzien één gids voor volwassenen en één gids voor gezinnen
met kinderen (6-12 jaar)

Reserveren is niet nodig

De gidsen verwachten je aan het onthaal in het kasteel

Groepsbezoeken voor scholen en verenigingen

In NL, FR, ENG en D

Telefonisch reserveren bij VISIT Antwerpen op 03 232 01 03

De gidsen verwachten je aan het onthaal in het kasteel

Meer info bij de Dienst Publiekswerking

Greet Stappaerts

Greet.stappaerts@stad.antwerpen.be

03 232 33 79

Bard Neeus

Bard.neeus@stad.antwerpen.be

03 232 33 76

PRAKTISCHE INFO

Middelheimmuseum

Middelheimlaan 61

2020 Antwerpen

T 03 288 33 60

E middelheimmuseum@stad.antwerpen.be

www.middelheimmuseum.be

gratis toegang

Minder mobiel? Na reservatie staan een elektrisch wagentje en drie rolstoelen ter beschikking. Er is ook aangepast sanitair.

OPENINGSUREN

Oktober tot maart: 10-17u

Sluitingsdagen

Gesloten op maandag

Gesloten op 1.11, 25.12 en 1.1

EXPERIMENT/AL
KUNST/THEATER/JAZZ/AC
KLASSIEKE MUZIEK/POËZIE
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GA
HEDENDAAGSE MUZIEK/FES
POLITIEK/ECONOMIE/WORK
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSON/SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

D/2018/0306/139

Voor het verwerven van werken voor de collectie geniet het Middelheimmuseum de steun van Middelheim Promotors en Ackermans & van Haaren, Argo Law, Art Secure by Vanbreda Risk & Benefits, BASF, BNP Paribas Fortis, CMB, Cordeel, Delen Private Bank, Deloitte, Deme, Grant Thornton, Hubo, Hugo Ceusters, inno.com, KBC, Laurius, Leasinvest Real Estate, L.I.F.E., Mathieu Gijbels, Pamica, SipWell, Soudal, Havenbedrijf Antwerpen.

www.middelheimmuseum.be
+32 (0)3 288 33 60

Vlaanderen
verbeelding werkt